

نازه‌ها، نشر زندگی‌نامه «دریاقلی سورانی» ناجی آبادان در بازار نشر

کتاب «دریاقلی» داستان زندگی شهید دریاقلی سورانی به قلم نجهم جوادی با همت انتشارات حماسه یاران به چاپ رسید.

صبح روز هفتم آبان ۱۳۵۹، وقتی خورشید در آبادان طلوع کرد که نبره‌های عراقی از بهمنشیر عبور کرده بودند، می‌رفتند تا آخرین نقطه از حلقه محاصره آبادان را تسخیر کنند، هدف، تصرف آبادان و تسلط کامل بر اروندرود بود.

«**استغفار، سرآمد آداب ماه رجب**»

ابو بصیر این روایت را نقل می‌کند: «قال مُسْعَبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ (ع) یَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَغْفِلُ اللَّهُ شَيْئًا مِنْ طَاعَتِهِ عَلَى الْإِسْرَارِ عَلَيَّ شَيْءٌ مِنْ مَعَاصِيهِ؟» امام صادق (ع) فرمود: نه به خدا! خداوند هیچ چیز از طاعتش را با اصرار بر معاصی نمی‌پذرد و قبول

آن روز دریاقلی سورانی؛ مرد آبادانی که در نزدیکی محل ورود عراقی‌ها انبار وسایل اوراقی داشت، متوجه حضور آن‌ها شد، به محض دیدن متجاوزان، بی‌درنگ سوار بر دوچرخه شد و به‌سرعت خود را به پایگاه بسیج در ایستگاه ۲، بعد از پایگاه خسروآباد رساند و پس از آن راه هتل کاروانسرا، مقر فدائیان اسلام را در پیش گرفت و خبر هجوم نبره‌های عراقی به منطقه ذوالفقاری را به مدافعان شهر رساند، وقتی داشت

نمی‌کند؛ چه کپیره چه صغیره.

آداب ماهها، مثل ماه رجب و ماه شعبان را نگاه کنید، اگر خوب دید کنید، می‌بینید سرآمد آداب ماه رجب، استغفار است. در ماه شعبان هم همین‌طور است. دو ماه یه در پی استغفار؛ دو ماه، چرا؟ برای همین است؛ چون می‌خواهد به بزرگ‌ترین

ماجرا برای سید مجتبی تعریف می‌کرد، نفس نفس می‌زد و شش‌ش عرق می‌ریخت.

در معرفی‌نامه این کتاب آمده: کتاب دریاقلی داستان مردی

است که از روستای بان چشمه اسفهان به همراه خانواده‌اش در دهه ۳۰ به آبادان کوچ کرد؛ یک کوچ اجباری ـ از همان کودکی درس را رها کرد و برای بهتر شدن زندگی خانواده‌اش مشغول به کار شد. از همان روزهای نوجوانی و جوانی دست

عبادت که بزرگ‌ترین اثر، یعنی حضور در محضر مولای بر آن بار می‌شود، وارد شود. آیا درست است انسان به‌حساب‌ها، یک‌ماه از نظر عقاید حیوانی این فشارها را بر خود وارد کند و در آخر همه‌دشمن خالی باشد؟ هیچ عاقلی چنین کاری نمی‌کند. همان‌طور که انسان قبل را در نماز، استغفار می‌کند تا نمازش

چرا شهید حسن باقری را نابغه دوران دفاع مقدس می‌دانند؟

بن‌بست شکن

جوانی با یک اتاق و نقشه‌های روی دیوار در مدت کمی تبدیل می‌شود به طراحی بزرگ و به همه فرماندهان ثابت می‌کند شرط اول استعدادی جلوه نشستن و عقب زدن او، این است که اطلاعات کامل داشته باشی و بتوانی عقاید یغنی دشمن را پیش‌بینی کنی، از این زمان به بعد است که عملیات کوچک و بزرگ با تکیه بر اطلاعات دقیق و درست برنامهریزی و طراحی می‌شود و به نتایج شگفت‌آور می‌رسد.

گزینش

کوشوها به حساب می‌آید. تربیتی و قدرت تحلیل او به‌شایدترین اثر این بود به جای ۹ پهن سال ۱۳۴۱ که تاریخ بهشت‌اندش است، مثلاً امروز دروز خبرنگار را به‌بانه نوشتن در فرامده جنگ «حسن باقری» می‌کردیم، یعنی پس از این همه سال که کتابها و راوایان مختلف، فقط و فقط روی شخصیت نظامی می‌پردونه دست‌وپاونه شعور و ایمانش راگم می‌کند، شاید احساسات و عواطف خیلی به کار نیاید. جوانی که وجودش را از ایمان و بعد هم عقل و درایت جنگی است، بدون تعریف و تمجیدهای احساسی، خود به خود «حماسه» است. تلاش برای اینکه «حسن باقری» را با کلمات و جملات احساسی و حماسی

گریم کنیم و بعد جسمهای از حماسه و ایشار را پیش رویتان بگذاریم، نتیجه‌ای جز درد کردن شما واقعیت و حقیقت شخصیت «حسن باقری» ندارد.

■ **خبرنگار**

شاید شایسته‌ترین اثر این بود به جای ۹ پهن سال ۱۳۴۱ که تاریخ بهشت‌اندش است، مثلاً امروز دروز خبرنگار را به‌بانه نوشتن در فرامده جنگ «حسن باقری» می‌کردیم، یعنی پس از این همه سال که کتابها و راوایان مختلف، فقط و فقط روی شخصیت نظامی می‌پردونه دست‌وپاونه شعور و ایمانش راگم می‌کند، شاید احساسات و عواطف خیلی به کار نیاید. جوانی که وجودش را از ایمان و بعد هم عقل و درایت جنگی است، بدون تعریف و تمجیدهای احساسی، خود به خود «حماسه» است. تلاش برای اینکه «حسن باقری» را با کلمات و جملات احساسی و حماسی

■ **ماهه**

نام اصلی و شناسنامه‌ای‌اش «غلامحسین افشردی» می‌بود. اینکه در دوران جنگ و پس‌اش از زمستان سرد سال ۱۳۳۴ می‌گوییم و نژادی که برای به دنیا آمدن عجله داشت و ۷۱۶ ماه بیشتر صبر نکرد و در نهایت با یک کیلو و ۸۰ گرم متولد شد برای این است

که بداند ریزبومی‌ش بود و شایعت به نوجوانان در جنبش «آمل» از طرف روزنامه به لبنان و اردن می‌رود.

وی ادامه داد: درآدم مقبره‌داران از تویلت مقبره‌ها (نه تویلت حرم) پرداخت می‌شد همچنین درآمد حقوق این دو تویلت از دو بخش موقوفات جدید و قدیم پرداخت می‌شده‌است.

وی ادامه داد: حرم حضرت معصومه(س) از دوران صفوی تا پایان دوره قاجار دو تویلت رسمی (خاندان حسینی) و تویلت شرعی (خاندان رضوی) داشت

که وجود دو تویلت متفاوت مشکلات را ایجاد کرده بود؛ از جمله اینکه برخی اسناد در منزل این تویلت‌ها نگهداری می‌شد که سبب حذف حرم حضرت معصومه(س) موقوفاتی داشته باشد که وقته‌نامه آن‌ها موجود نیست.

این پژوهشگر بیان کرد: برای اینکه مشکلات رفع شود اداره دفتر آستانه به سادات حسینی و اداره حرم (خاندان رضوی) واگذار شد و همه خادم‌های داخل حرم هم رضوی شدند و استخدام‌نسل بعدی خادم‌ها نیز به صورت مورثی شد و فرزند ارشد جایگزین پدر می‌شد.

وی با اشاره به اینکه مشعلدار، سقا، ساعت‌ساز، زیارت‌خوان و مدرس از جمله مشایخ در حرم حضرت معصومه(س) بودند، اظهار کرد: در دوران پهلوی به‌ویژه از سال ۱۳۳۷ تحولاتی آغاز شد و تویلت وقت حرم حضرت معصومه(س) (احمدباقر متولی‌باشی) و درباره مرده‌خورها و زربلی‌ها گفت: مرده‌خورها مقبره‌داران نبودند بلکه افرادی بودند که زیر تابوت مرده‌ها را می‌گرفتند و با جمع از صاحبان متوفی پول دریافت می‌کردند که بعدها واژه زربلی هم به این افراد اطلاق شد.

وی در زمینه اهمیت نزدیکی محل دفن به حرم حضرت معصومه(س) بیان کرد: هرچه محل دفن نزدیک‌تر بود اثرش برایش بیشتر داشت و ارزشمندترین بخش نیز دارالحفاظ (محوطه بین ایوان طلا و ضریح مطهر بود، زربار در این بخش، افرادی که وظیفه قرآن خواندن داشتند شبانه‌روز قرآن تلاوت می‌کردند افراد معتقد بودند چون شبانه‌روز در این نقطه قرآن تلاوت می‌شود و روی متوفی به حرم حضرت معصومه(س) است متوفی به‌رمدنی بیشتری دارد؛ این بخش در اختیار خاندان حسینی بود.

این پژوهشگر اضافه کرد: دفن در سرداب از فرهنگ ایرانی‌ها بوده تا دوران قاجار نیز ادامه داشته؛ دفن شاهان هخامنشی در دل گوه نمونه‌ای از آن است.

عکس‌نویسه

در این صحن کمک کردند تا در آینده در مقابل این صحن دفن شوند. صحن عتیق به خاطر قدمتی که داشت برای دفن خامن‌بود و صحن بزرگ نیز برای قمی‌ها یا افراد غیر قمی که به سفارش تویلت دفن می‌شدند. وی درباره مرده‌خورها و زربلی‌ها گفت: مرده‌خورها مقبره‌داران نبودند بلکه افرادی بودند که زیر تابوت مرده‌ها را می‌گرفتند و با جمع از صاحبان متوفی پول دریافت می‌کردند که بعدها واژه زربلی هم به این افراد اطلاق شد.

وی در زمینه اهمیت نزدیکی محل دفن به حرم حضرت معصومه(س) بیان کرد: هرچه محل دفن نزدیک‌تر بود اثرش برایش بیشتر داشت و ارزشمندترین بخش نیز دارالحفاظ (محوطه بین ایوان طلا و ضریح مطهر بود، زربار در این بخش، افرادی که وظیفه قرآن خواندن داشتند شبانه‌روز قرآن تلاوت می‌کردند افراد معتقد بودند چون شبانه‌روز در این نقطه قرآن تلاوت می‌شود و روی متوفی به حرم حضرت معصومه(س) است متوفی به‌رمدنی بیشتری دارد؛ این بخش در اختیار خاندان حسینی بود.

این پژوهشگر اضافه کرد: دفن در سرداب از فرهنگ ایرانی‌ها بوده تا دوران قاجار نیز ادامه داشته؛ دفن شاهان هخامنشی در دل گوه نمونه‌ای از آن است.

پنجره‌های اجابت

عکس: سارا یوسفی

زنده ماندنش امیدوار نبود چه برسد به اینکه بتواند

برای فرزندش آرزو کند در آینده ملاسری میان سرها

دریابود، در جریان انقلاب در حمله به کالتری‌ها و

پایگاه‌های نظامی کمک کند، اولین خبرنگاری باشد که

خودش را به صحنه عملیات امریکایی‌ها در صحرای

طیس می‌رساند و نخستین فردی شود که اطلاعات و

عملیات جنگ را پایه‌گذاری می‌کند.

«غلامحسین افشردی» که رشته دامپرووری را در

دانشگاه رها کرده و سرش گرم رخداد‌های دوران

انقلاب شده‌بود، پس از انقلاب وقتی فرصت پیدا کرد و

دانشگاه‌ها داشت‌بود در رشته حقوق قضایی پذیرفته شد

اما مشغولیتش به خبرنگاری ویس از آن، جنگ‌ها هم

فرصتی برای ادامه تحصیل باقی نگذاشت.

■ **اول، شناسایی**

سال ۱۳۵۸ «محسن رضایی» در ساختمان سابق

اداره پنجم ساواک، سه اتاق تحویل گرفته بود و داشت

رشد العیالچی در این مراسم اظهار کرد: این جایگاهی که

آیت‌الله صافی گلیایگانی دارد نشان‌دهنده مقامات والای او

است.

در ادامه این مراسم جت‌الاسلام محمدحسن صافی گلیایگانی

گسترده‌علم‌اندوینندگان بی‌بوت‌میراث تقلید و فضیلتی‌ها حضور

علمیه نجف و کربلا، اعضای کسولگری و سایر ایران و عموم

مرد عراق در نزدیکی مرقد آیت‌الله صافی گلیایگانی از صحن

حسینی تگزار شد.

در آغاز این مراسم آقای حسن رشید العیالچی، امین‌العام عتبه

حسینی ضمن عرض خیرمقدم به‌یت آیت‌الله‌صافی گلیایگانی

خود در حرم حضرت معصومه(س) ایراد کرد.

حضرت معصومه(س) مقبره داشتند، گفت: هنگام

ساخت صحن تاریخی برخی اقوام اتایک برای ساخت

این صحن کمک کردند تا در آینده در مقابل این صحن

دفن شوند. صحن عتیق به خاطر قدمتی که داشت

برای دفن خامن‌بود و صحن بزرگ نیز برای قمی‌ها

یا افراد غیر قمی که به سفارش تویلت دفن می‌شدند.

وی درباره مرده‌خورها و زربلی‌ها گفت: مرده‌خورها

مقبره‌داران نبودند بلکه افرادی بودند که زیر تابوت

مرده‌ها را می‌گرفتند و با جمع از صاحبان متوفی

پول دریافت می‌کردند که بعدها واژه زربلی هم به این

افراد اطلاق شد.

وی در زمینه اهمیت نزدیکی محل دفن به حرم

حضرت معصومه(س) بیان کرد: هرچه محل دفن

نزدیک‌تر بود اثرش برایش بیشتر داشت و ارزشمندترین

بخش نیز دارالحفاظ (محوطه بین ایوان طلا و ضریح

مطهر بود، زربار در این بخش، افرادی که وظیفه قرآن

خواندن داشتند شبانه‌روز قرآن تلاوت می‌کردند افراد

معتقد بودند چون شبانه‌روز در این نقطه قرآن تلاوت

می‌شود و روی متوفی به حرم حضرت معصومه(س) است متوفی به‌رمدنی بیشتری دارد؛ این بخش در اختیار خاندان حسینی بود.

این پژوهشگر اضافه کرد: دفن در سرداب از فرهنگ

ایرانی‌ها بوده تا دوران قاجار نیز ادامه داشته؛ دفن

شاهان هخامنشی در دل گوه نمونه‌ای از آن است.

می‌گذازند؛ جایی که برای خودش اوراق فروشی بزرگی داشت.

زمان گذشت و انقلاب پیروز شد. هنوز شادی این پرروزی

به دل مردم نشستسته بود که جنگ شروع شد. خبر حمله

عراق به خرمشهر که نزدیک‌ترین شهر به آبادان بود خیلی

آن‌هایی که بارش یادآور روزگار نگدستی کودکی بودند، برای

اینکه خانواده فقیر راحت باشند خودش به همراه پسرش

رضا بیشتر وقتش را در کوی ذوالفقاری که دور از شهر بود،

عبادت که بزرگ‌ترین اثر، یعنی حضور در محضر مولای بر آن

بار می‌شود، وارد شود. آیا درست است انسان به‌حساب‌ها،

یک‌ماه از نظر عقاید حیوانی این فشارها را بر خود وارد کند و در

آخر همه‌دشمن خالی باشد؟ هیچ عاقلی چنین کاری نمی‌کند.

همان‌طور که انسان قبل را در نماز، استغفار می‌کند تا نمازش

مقبول باشد، پیش از ورود به ماه رمضان هم دو ماه استغفار

می‌کند تا روزه و عبادتش مقبول باشد. این استغفار برای

تطهیر است، برای هر طاعتی قبیش استغفار لازم است تا انسان

میخیزد به اصرار در گناه نباشد و جز و صایق کسانیه که مصرّ

به ذنب هستند، قرار نگیرد.

■ **۱۰۰ درصد**

اولش فقط یک اتاق بود که نقشه‌های تمام منطقه

را دور تا دورش به دیوار چسبیده بود، اسمش را

هم گذاشته بود «اتاق خبر». چند نفر هم کمکش

می‌کردند، پیاده، با موتور، ماشین و هرچیز بود به

محورهای که دشمن ضرور داشت می‌رفتند و

اطلاعات جمع می‌کردند. هنوز یک هفته از شروع

جنگ نگذشته بود که این اتاق به هم‌مهرترین منبع

اطلاعاتی تبدیل شد. آن‌ها می‌توانستند بفهمند

دشمن کجاست، چقدر نیرو دارد، هدفش چیست،

برای چه آمده و تا کجا می‌خواهد برود؟ بلافاصله

هم با مراکز مختلف در استان خوزستان و تهران

ارتباط برقرار شد تا اطلاعات دوبهل شود. سردار

مت کوه‌ها به چاه‌شینی فرمانده رزمین سیاه

رسیده، اینکارها کارهای عملیاتی اوآواره ودقی

مقدس می‌گوید: «... دیدیم نوجوانی یک چهارپایه

گذاشته زیر پایش روی دیوار نقشه می‌چسباند...

پیش خودم نقشه‌های سورانی خودم است آمده‌ام

جنگ، جنگ تیر و تفنگ می‌خواهد... و وقتی

برگشت، دیدم جوانی است که حتی محاسنش

کامل نشده... گفت هر روز یک گزارش به من

بدهیم، ما باید در جریان ریز کارها باشیم...

عملیاتی بگذارد. شهید همت، سردار سلیمانی،

حسن رضایی... معتقدند پس از «باقری»

دیگر نمونه مشابهش را در جنگ ندیدند. خیلی

از فرماندهان مانند شهید «بین‌الدین» و «همت»

خود را شاکر مکتب جنگی کربلای می‌دانستند.

۹ پهن ۱۳۴۱ «متر متفکر جبهه‌های جنگ در

منطقه کوه و سنگر دیدیمانی، از جمله مثل همیشه

مواضع دشمن را رصد می‌کرد... گوله توپ اول آمد

و جلوتر از سنگر به زمین خورد... «باقری» همید

توانی حرکت بعدی دشمن را پیش‌بینی کنی. از این

زمان به بعد است که عملیات کوچک و بزرگ را تکیه‌بر

اطلاعات دقیق و درست برنامهریزی و طراحی می‌شود

و به‌تایک شگفت‌آوری هم می‌رسد.

■ **اول، شناسایی**

سال ۱۳۵۸ «محسن رضایی» در ساختمان سابق

اداره پنجم ساواک، سه اتاق تحویل گرفته بود و داشت

رشد العیالچی در این مراسم اظهار کرد: این جایگاهی که

آیت‌الله صافی گلیایگانی دارد نشان‌دهنده مقامات والای او

است.

در ادامه این مراسم جت‌الاسلام محمدحسن صافی گلیایگانی

گسترده‌علم‌اندوینندگان بی‌بوت‌میراث تقلید و فضیلتی‌ها حضور

علمیه نجف و کربلا، اعضای کسولگری و سایر ایران و عموم

مرد عراق در نزدیکی مرقد آیت‌الله صافی گلیایگانی از صحن

حسینی تگزار شد.

در آغاز این مراسم آقای حسن رشید العیالچی، امین‌العام عتبه

حسینی ضمن عرض خیرمقدم به‌یت آیت‌الله‌صافی گلیایگانی

خود در حرم حضرت معصومه(س) ایراد کرد.

حضرت معصومه(س) مقبره داشتند، گفت: هنگام

ساخت صحن تاریخی برخی اقوام اتایک برای ساخت

این صحن کمک کردند تا در آینده در مقابل این صحن

دفن شوند. صحن عتیق به خاطر قدمتی که داشت

برای دفن خامن‌بود و صحن بزرگ نیز برای قمی‌ها

یا افراد غیر قمی که به سفارش تویلت دفن می‌شدند.

وی درباره مرده‌خورها و زربلی‌ها گفت: مرده‌خورها

مقبره‌داران نبودند بلکه افرادی بودند که زیر تابوت

مرده‌ها را می‌گرفتند و با جمع از صاحبان متوفی

پول دریافت می‌کردند که بعدها واژه زربلی هم به این

افراد اطلاق شد.

وی در زمینه اهمیت نزدیکی محل دفن به حرم

حضرت معصومه(س) بیان کرد: هرچه محل دفن

نزدیک‌تر بود اثرش برایش بیشتر داشت و ارزشمندترین

بخش نیز دارالحفاظ (محوطه بین ایوان طلا و ضریح

مطهر بود، زربار در این بخش، افرادی که وظیفه قرآن

خواندن داشتند شبانه‌روز قرآن تلاوت می‌کردند افراد

معتقد بودند چون شبانه‌روز در این نقطه قرآن تلاوت

می‌شود و روی متوفی به حرم حضرت معصومه(س) است متوفی به‌رمدنی بیشتری دارد؛ این بخش در اختیار خاندان حسینی بود.

این پژوهشگر اضافه کرد: دفن در سرداب از فرهنگ

ایرانی‌ها بوده تا دوران قاجار نیز ادامه داشته؛ دفن

شاهان هخامنشی در دل گوه نمونه‌ای از آن است.

احتمالی گفت.

آن‌ها هم مسره‌اش کردند و او که دیگر یقین پیدا کرده بود

دست روی دست نگذاشت. شبی از همین شب‌ها وقتی دید

عراقی‌ها قصدش حمله است برای اینکه آن‌ها هوшіار

نشوند با سرعت از پایگاه ۹ کیلومتر راکب زد و خودش را به پایگاه

شلیت رساند. ارتش و سپاه که در خرمشهر درگیر بودند

با این خبر دریاقلی خودشان را به کوی ذوالفقاری رساندند.

■ **ماه رجب به‌خصوص ماه استغفار است، امام صادق(ع) از**

عظیم‌تر (ص) نقل می‌فرماید: ماه رجب ماه استغفار است من

تطهیر است، برای هر طاعتی قبیش استغفار لازم است تا انسان

میخیزد به اصرار در گناه نباشد و جز و صایق کسانیه که مصرّ

به ذنب هستند، قرار نگیرد.

■ **رک و پوست کنده بگوید**

برای اینکه بایدند با نگرش و ایده‌هایی می‌تواند

در طول سه یا چهار ماه، به تشکیلات منظم اطلاعاتی

عملیاتی را به‌پندازد و به نتیجه برساند، این بخش از

سختنانش را خطاب به فرماندهان بخوانید:

«برادران عزیز... ۱۰۰ درصد شناسایی برابر است با

۱۰۰ درصد موفقیت... اگر نوب شناسایی‌ها، داخل

میدانین مین نرود، معبر باز نکند، راه‌کار پیدا

نکند، دشمن را شناسایی نکند، با چشمانتان او